

Med hele verden som arbeidsplass

Nina Strand

journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening

Karl Braanaas

Et år på skoleskipet Christian Radich tente interessen for psykologi. Stor utferdstrang har hun fortsatt. I mars reiser Anja Brandal ut på sitt tredje oppdrag for Leger uten grenser.

Navn: Anja Brandal

Utdanning: Spesialist i klinisk barne- og ungdomspsykologi så snart oppgaven blir godkjent.

Stilling: Psykisk helsetjeneste for barn og unge i Bærum kommune. To permisjoner for oppdrag med Leger uten grenser: 8 måneder i Palestina i 2007 og en måned i Zimbabwe i 2008. Planlegger et nytt oppdrag i mars.

– *Hvorfor ble du psykolog?*

– Jeg har alltid vært interessert i å jobbe med mennesker og å gjøre noe meningsfullt. Som 17-åring var jeg ett år på skoleskipet Christian Radich, og da åpnet verden seg for meg. Etter grunnfaget i psykologi dro jeg på en reise rundt jordkloden, og interessen for mennesker i andre kulturer og for krysskulturell psykologi og sosialantropologi ble styrket. Denne interessen går som en rød tråd gjennom de faglige valgene jeg har tatt senere. Hovedoppgaven ble skrevet i Uganda og omhandlet blant annet ulikhet i sorguttrykk i to etniske grupper. Som nyutdannet psykolog hadde jeg et sterkt ønske om å bruke fagkompetansen min i en hjelpeorganisasjon i utlandet, og etter noen års erfaring søkte jeg jobb hos Leger uten grenser.

– *Hvilken fagperson eller forsker har betydd mest for deg?*

– Den jeg har snakket mest om menneskets psyke med, er Synne Wollen, som jeg gikk på kull med i Trondheim. Vi fant hverandre fort som nye studenter, og kunne sitte i timevis og diskutere psykologi både på et faglig og et personlig plan. Det gjør vi fortsatt. Det er godt å ha en person man kan diskutere med, og få og gi støtte i vanskelige saker. Ellers har jeg de siste årene lært mye av min veileder i Bærum, Bettina Sunde. Hun har en fin og løsningsfokusert tilnærming i møte med barn, ungdom og foreldre. Vekten på mestring var også noe jeg tok med meg til jobben jeg gjorde i Palestina med mennesker som hadde vært utsatt for vold.

– *Hva er den beste fagartikkelen du har lest det siste året?*

– Jeg vil heller referere til en bok som jeg har hatt nytte av de siste par årene: *Treating Trauma and Traumatic Grief in Children and Adolescents* av Cohen, Mannario og Deblinger. Den fikk jeg anbefalt da jeg jobbet som intervjuer i tsunamiprojektet gjennomført av Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Boka var til stor nytte da jeg jobbet med barn og ungdom i Palestina, som lever med en pågående konflikt der traumatiske hendelser ofte er en del av hverdagen. Denne boka har også vært god å ha i jobben min her i Bærum.

– *Hva er din faglige favoritt-kjepphest?*

– At psykologene ser hele verden som sin arbeidsplass! Jeg skulle ønske at flere psykologer kunne tenke seg å bidra med kunnskapen sin i land som ikke har samme ressurser som her. Leger uten grenser trenger flere psykologer. I dag er det en økt forståelse av hvor viktig den mentale helsen er, og både Leger uten grenser og andre hjelpeorganisasjoner har prosjekter som omhandler dette. I Palestina var vi flere psykologer som jobbet direkte med mennesker som hadde vært utsatt for vold i forbindelse med Israel-Palestina-konflikten. Mangel på psykologer som kan utøve psykoterapi i dette området, er grunnen til at internasjonale psykologer jobber her. Jeg oppholdt meg i Zimbabwe i sammenheng med det andre presidentvalget i juni i år. Det var mye opptøyer og vold, og min jobb var å undersøke om Leger uten grenser skulle sette i gang psykososiale tiltak for voldsopfrene. Opplæring av lokale fagfolk var et ledd i arbeidet. Nettopp det å bidra med sin kunnskap og lære opp ressurspersoner i kriserammede land vil ofte være sentralt i denne typen arbeid.

– *Hva brenner du mest for som psykolog?*

– At psykologisk kunnskap når frem til mennesker i deler av verden som lever under ekstremt vanskelige forhold. Ofte gjelder det liv eller død. Jeg har sett mye smerte og mange traumatiserte mennesker. De trenger psykologene, og vi har mye å bidra med. Det finnes mange spennende muligheter. Og selv om det er enklest å gjøre en slik type jobb når man ikke har familie, har jeg sett eksempler på at det er mulig å ha med familien i områder der det ikke er så høyt konfliktnivå.

– *Hvilken norsk psykolog fortjener mer oppmerksomhet?*

– Tine Jensen ved Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Hun gjør viktig forskning på barn og traumer, bl.a. med utprøving av traumefokusert kognitiv atferdsterapi i ulike barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker. Hun er en god kliniker, forsker, veileder og foredragsholder.

– *Hva ville du gjort om du var minister for en dag?*

– Jeg ville bygge opp et bedre tilbud til fremmedkulturelle i Norge, både kommunalt og i spesialisthelsetjenesten. Mange faller utenfor fordi systemet ikke er tilpasset denne gruppen. Så ville

jeg satt i gang gode lavterskeltilbud i kommunene – ikke bare til denne gruppen, men til barn og ungdom generelt, slik vi har her i Bærum. Flere psykologer i kommunene ville være et viktig tiltak.

– Hva er din største skrekk?

– At det skjer noe med de menneskene jeg har jobbet med eller med kollegaene mine i Palestina og Zimbabwe. Jeg møtte en gutt i Hebron, et av de mange barna jeg ble kjent med og som lever i utrygge omgivelser, nesten konstant utsatt for fare. Han levde i et område der israelere og palestinere bor tett sammen, med hyppige sammenstøt. Jeg tenker på hvordan det går med ham nå. Selv følte jeg meg som oftest ganske trygg i Leger uten grenser-vesten, selv om jeg opplevde truende situasjoner.

– Hvordan kan psykologi bli et morsommere fag?

– Mer krysskulturell psykologi på studiet og mer tilrettelegging for å ta et semester i utlandet.

– Aktuelt nå: Hvilke forventninger har du til USAs politikk i Midtøsten nå etter at Obama er valgt som president?

Siden Leger uten grenser er en politisk nøytral organisasjon, skal jeg være forsiktig med å uttale meg om dette, men jeg ser at Palestinas president har uttrykt håp om at Obama kan bidra til å rydde opp. Dette er en svært vanskelig konflikt, og hvis presidentvalget tenner et håp hos palestinerne, er det positivt i seg selv.